СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ИҖТИМАГЫЙ - СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

14 ноябрь, 1997ел.
ҖОМГА

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга.

№ 128 (8140)

Бәясе билгеләнгәнчә

РЕСПУБЛИКАБЫЗДА, РАЙОНЫБЫЗДА: яңалыклар, фактлар, хәбәрләр

ГАИЛӘГЕЗ ИМИНМЕ?

Гаиләне планлаштыру. Нәрсә ул? Гаилә - дәүләтнең нигезе, диләр, гаилә иминлеге - дәүләтнең, гомумән халыкның ныклыгы. Шул фәлсәфәдән чыгып гаиләдә килеп туган бихисап проблемаларны хәл итү максатында соңгы елларда гаиләне планлаштыру мәсьәләләре буенча дәүләт программасы эшләп килә. Анда республиканың һәр шәһәрендә, районында үзәк шифаханә базаларында гаиләне планлаштыру бүлекләре оештыру каралган. Шунысын әйтергә кирәк, безнең районда алга куелган яңа төр бурычка җитди карыйлар: Казан, Әлмәт шәһәрләреннән соң Норлатта өченче булып шундый бүлеқ оеша. Һәр көнне көндезге сәгать 2дән 3кә кадәр хатын - кызлар консультациясендә гаилә парларын кабул итү бара. Анда табиблар, башлыча, контрацепция мәсьәләләре турында аңлатмалар белән чыгыш ясыйлар. Сәламәт гаилә булдыру максатында аларны белү гаять мөһим.

СӘЛАМӘТ БУЛЫЙМ ДИСӘҢ...

Сәламәт яшәү рәвеше, вакытыннан алда буыннарның хәрәкәтсезлегеннән, ямьсез картлыктан саклану - Норлатта бу мәсьәләләрнең җитдилеген аңлап яшәүчеләр һәм аларны тормыш кагыйдәләре итүче хатын - кызлар да бар. Нәкъ шундыйлар быел район мәдәният йортында оештырылган шейпинг - класска канәгатьлек белән йөриләр. Занятиеләрне мәдәният йортының хореографы О. Җиһаншина алып бара.

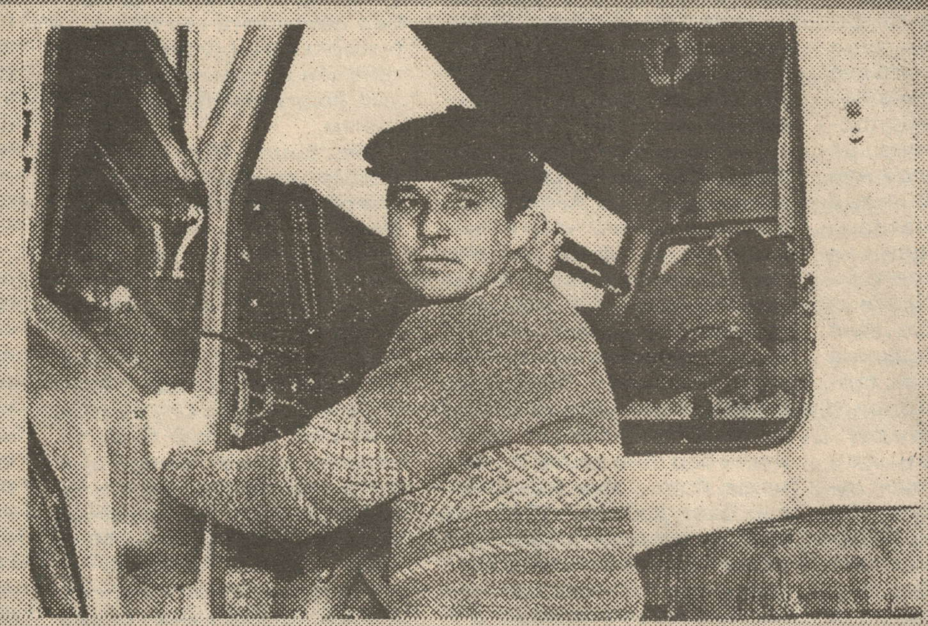

Норлат автоюллар идарәсе ягулык - майлау материалларына һичкайчан мохтаҗлык тойганы юк. Биредә үзләренең ягулык салу пунктлары бар аларның. Ә пунктны ягулык - майлау материаллары белән тәэмин итү кебек җаваплы эш шофер Рәис Хуҗахановка йөкләнгән биредә. Рәис исә бик ышанычлы, үтә җитди автотранспортчы. Юл төзелеше кебек мөһим тармакта эшләүче автотранспортны ягулык белән өзлексез тәэмин итү өчен кулыннан килгәннәрнең барысын да эшли ул.

Рәсемдә: НУАД шоферы Р.Хуҗаханов.

Н.АЗИЗОВ фотосы.

МАТБУГАТ ЧЫГАНАКЛАРЫННАН

Ялган аракының бугазыннан алырга

Быел республикабызда читтән кертелгән аракы күләме шактый нык кимеде. Чөнки нәрсәне - нәрсәне - ә спиртны, аракыны үзебездә дә кирәгенчә җитештерә алабыз. «Бүген «Татспиртпром» берләшмәсе 7 спирт һәм 11 аракы - ликер заводын үз эченә ала,- ди берләшмәнең генераль директоры Рәшит Шәйхетдинов. - Киләсе елдан без үзебездә җитештергән спиртлы эчемлекләрнең 60 процентын читкә сата алачакбыз. Моның өчен, әлбәттә, иң беренче чиратта сыйфатлы спирт җитештерергә кирәк. Әйтик хәзер Усадта «люкс» тибындагы спирт җитештерү линиясе сафка басты. Тиздән дөньякүләм стандартларга җавап бирүче андый спирт Октябрь районының Төрнәс заводында да җитештереләчәк.»

P.S. 3 ай буе Казан аракы заводы җитештергән мүк җиләге төнәтмәсендә цинк нормадан 40, ә абрикосныкында 12 тапкырга артып киткән.

Һәр минут өчен түлисе

Яңа елдан безне бик күп яңалыклар көтә. Әйтик, акча алышыну (деноминация), фатир өчен түләү бәяләренең артуы, пенсиянең яңача түләнә башлавы... Телефоннары булганнар белеп торсын: 1 гыйнвардан сөйләшкән өчен түләү бәяләренә дә үзгәрешләр керәчәк. Хәзер инде элемтә операторлары сезнең һәр айда күпме сөйләшкәнегезне санап барачаклар. Шуңа күрә һәр телефон хуҗасы белән элемтә бүлекләре аерым килешү төзиячәкләр. Факс хуҗалары тыныч тора алалар - бу хезмәт өчен өстәмә түләү әлегә кертелми. Шулай да чылтыратучының номеры билгеләнә торган телефон хуҗалары аның өчен өстәмә түли башлаячаклар.

Русия базарында кара сишәмбе

28 октябрь Русия фонд базары тарихына иң караңгы көннәрнең берсе булып керер. Әле дә аның нәтиҗәләре дөнья базарында үзен сиздерә икән. Ул көнне чит ил инвесторлары иртәдән үк Русия акцияләренең пакетларын күпләп сатканнар. Русиялеләрнең кыйммәтле кәгазь базарын даими бәядә тотып торырга чамалары җитмәгәнгә күрә кодировкалар түбәнгә тәгәрәгән. Хәтта кризистан чыгу өчен сатуларны туктатуга кадәр барып җиткәннәр. Бер көн эчендә Русиянең кыйммәтле кәгазьләре уртача 20 процентка түбән тәгәрәп, дәүләткә 12 млрд. доллар зыян китергән. Бигрәк тә Газпром акцияләренең бәясе төшкән.

Русиядәге хәлләр Татарстанны да читләтеп узмагандыр. Безнең җитештерүчеләр дә бу хәлне үз җилкәләрендә сизгәннәрдер. Ни әйтсәң дә, безнең кыйммәтле кәгазьләр белән Мәскәүлеләр идарә итә бит.

Яңалыклар

Кефир эчегез

Шушы көннәрдә генә Норлат - Октябрь сөт - май комбинатында кефир җитештерә башладылар. Предприятие, мәйданнары кысан булса да, бу мөмкинлекне эзләп тапты. Линиядән һәр көнне ярты тонна файдалы эчемлек чыгарыла. Пакетларга 0,5 литрлы ясап тутырылган продукция шунда ук райпо кибетләренә җибәрелә. Моннан тыш, кефирны комбинатның өч үз кибетеннән дә алырга мөмкин.

Тиздән авыз итәрсез

Норлат икмәк заводы. Предприятие үзенең беренче кондитер товары - ром - баба чыгара башларга әзерләнә. Хәзер аны әзерләүгә кирәкле компонентлар кайтты, җиһазлар урнаштырып көйләнә. Атна - ун көн дигәндә норлатлылар яңа төр продукциядән авыз итә алырлар дип ышанабыз.

Яңалыклар

Чаралар - яшь китап сөючеләр өчен

Балалар үзәк китапханәсе коллективы мәктәп укучыларының көзге каникулын кызыклы итеп үткәрү өчен зур көч куйды. Беренче көнне үткәрелгән чара «Журналлар иленә сәяхәт» дип аталды. Әлеге кичәне үткәрүче Р.Липатова китап сөюче балаларны мәктәп яшендәге укучылар өчен чыгарыла торган яңа журналлар белән таныштырды. Икенче көн язучы Самуил Маршакның 110 еллыгына багышланган иде. «Маршак төзегән йорт» дип аталган китаплар күргәзмәсе, викторина балалар күңеленә хуш килде. Шәһәрнең икенче мәктәбеннән Дима Цветков һәм Коля Дарьин Маршакның әсәрләрен яратучы, шигырьләрен иң күп яттан белүчеләр итеп танылдылар.

Каникул чорында Т.Тайменева үткәргән кичәләрнең икенчесе әкиятләр иле буенча викторина иде. Анда икенче мәктәптән Илдар Хәйретдинов, беренчедән Лена Рахчеева, Алеша Осипов һәркемне үзләренең зирәк җаваплары белән сокландырдылар. Җиңүчеләргә «татлы» призлар бүләк ителде.

•РЕСПУБЛИКАБЫЗДА...

Ак пароход алып китәр...

Киләсе елдан башлап, сәяхәт яратучылар өчен Казан каласыннан Санкт - Петербургка су юлы белән дә барып - кайтып йөрү мөмкин булачак. «Татфлот» компаниясе махсус теплоход сатып алды. Корабның үзенчәлекләре Ладога һәм Онега күлләрендә сынау үтте. Өч палубалы менә дигән теплоход бер рейска 287 кешене алып чыгып китә ала.

Элегрәк бу ак кораб Мәскәү елга пароходчылыгы малы иде. Аның элеккеге исемен үзгәртеп - нитеп тормаска, «Циолковский» дип калдырырга ният ителде.

Сайлаучыга - яңа журнал

«Избиратель Татарстана» дигән яңа журналның тәүге саны дөнья күрде. Аны Татарстан Республикасының Үзәк сайлау комиссиясе гамәлгә куйган. Киләчәктә ул даими чыгарылачак һәм сайлау системасына кагылышлы хокукый белемгә мохтаҗ сайлаучылар һәм сайлауны оештыручылар өчен алыштыргысыз мәгълүмат чыганагы булып торыр.

Тәүге сан Президент М.Шәймиевнең мөрәҗәгате белән ачыла.

...РУСИЯДӘ

Борис Ельцинның бишенче оныгы туды. Баланың анасы - Ельциннарның олы кызы Галина Окулова, атасы - «Аэрофлот» генераль директоры Валерий Окулов. 3,4 килограмм авырлыктагы малай Мәскәүдә Үзәк клиник шифаханәнең бала тудыру бүлегендә дөньяга килде. Валерий белән Еленаның ике кызы бар иде инде. Олысына тиздән 18 яшь тула. Шулай да алар бик тә малай көттеләр һәм теләкләренә ирештеләр. Инде биш тапкыр бабай булган Борис Ельцинның күзләрендә шатлык яшьләре җемелдәде.

***

Мәскәүдә 1 ноябрьдән электр энергиясенә, ягулыкка һәм кайнар суга бәяләр арта. Шәһәр хакимияте вәкиленең әйтүенчә, электр плитәләре куелган торак йортларда 1 киловатт - сәгать өчен 150 сум (моңа кадәр 120 иде), ә газ плитәләре куелган йортларда - 210 сум (моңа кадәр 200 иде) түләргә туры киләчәк. Үзәктән җылыту хезмәтләре өчен гомуми мәйданның һәр квадрат метрына 880 сум, ә үзәкләштерелгән кайнар су өчен һәр кешедән 16,2 мең сум алыначак.

УТЫЗЫНЧЫ ЕЛЛАР

кискән бәхет

Әтисен гомере буе сагынып яшәде Ольга Игнатьевна. 1937 нче елның караңгы көзге төннәренең берсендә Петровлар гаиләсенә кораллы кешеләр кереп, өйнең астын - өскә әйләндереп, бер сүз дә әйтмичә этиләрен алып чыгып киткәндә гаиләдә иң өлкәне булган Ольгага 14 яшь иде. Арада берсенең «Улашмагыз, юкса сезгә дә төрмә булыр» диюеннән елаша башлаган балалар шыпырт булдылар.

Төрмә. Бу - гаилә өчен таныш нәрсә. Утызынчы елны кулакларны сөргенгә куа башлагач, Чуваш Мәнҗесендә беренчеләр сафында аларның, Петровларның гаиләсе таланып, этисе төрмәгә җибәрелгән иде. Башы исән булгач, биш елдан соң әйләнеп тә кайткан иде. Әмма бу юлы...

... Кораллы кешеләр Петровларның бар мал - мөлкәтен олау - олау атларга төяп озаткач, алты яшьлек кызчыкның тау шуа торган чанасын алу өчен кача - поса сарайга керүе әле дә күз алдында. Зур капканы шыгырдатмыйча ачып, чанасы эленгән урынга сузылган гына иде, шап иттереп кулына китереп суктылар: «теге»ләр сакта торып калганнар булып чыкты. Кесәсендәге аллы - гөлле чәчәкле яулыгын да тартып алдылар хәтта. Йорттагы бар мал - мөлкәт - ике баш сыер, өч атны, көтүе белән сарыкларны алып киттеләр, каз - тавык та калмады. Җәй буе үз җирләрендә тир түгеп үстергән ашлыкны ларлардан себереп алдылар. Бәрәңге дә калмады. Чәчкеч, җилгәргеч, сугу җайланмасы да кораллылар кулына күчте. Гаиләне сөргенгә җибәрмәкчеләр иде дә, ата кешеләрен утырту да җитә дип күрәсең, җәзаны «җиңеләйттеләр». Хәер, болай диюе генә җиңел. Үзенең өч, шулар янында көн күрүче ятимнәрне - энесенең беренче хатынынннан калган өч баланы яңа зур йорттан куып чыгаргач, ана кеше Ульяна ниләр генә күрмәде: ачык йөз күрсәткән бөтен кешедә тордылар. Ольга Яллина ул көннәрне исенә төшерсә, үзе дә сизмәстән ярсый, елый башлый. «Кулак балалары» дигән сүзне күтәрү, аның ул чакта гаилә өчен күпме кимсенүләр китергәнен бу хәл үз башыннан үткән кеше генә беләдер, мөгаен. Колхозга алмаулары, үлем белән тартышканда, хәер сорашып йөреп тамак туйдыру... Дөрес, биш елдан соң этиләре Игнатий кайткач, гаилә авылдан вербовкаланырга да ниятләгән иде: ир белән хатын климат килешмәү сәбәпле Ашхабадта бер генә ел торып кала алдылар. Ниһаять, кире әйләнеп кайткач кына Петровларны колхозга алдылар. Игнатий Петровичны үзен атлар караучы итеп билгеләделәр. Теге заманда ук үз җилкәсе белән яшәп, кыска вакыт эчендә «баеп» киткән Игнатий тын ала гына башлаган иде, гаилә янә атасыз калды. Ул вакытта кече Мария үлгән иде. Анасы карынында булган Саша исә дөньяга этисез килеш аваз салды. Әмма «кулак» сүзе аннан соң да кара шәлдәй һаман артыннан сузылды гаиләнең. Алексей кул арасына кергәч, чәчүгә чыккан иде, иң начар атларны аңа бирүгә һәм башка төрле кимсетүләргә түзә алмыйча, гаиләдән аерылырга мәҗбүр булды: вербовка буенча Иркутск өлкәсенең Черемхово шәһәренә китте. Ольганың исә якын тирәдә ялланып эшләмәгән бер генә авылы да калмады: йорт - җир җыештырды, бала карады. 1943 нче елда салым агенты булып урнашып, ярыйсы гына эшләп киткән иде, сугыш беткәч, «кулак кызы»н ник тотасыз дип эшеннән чыгардылар. Аннан соң клубта, янә агент булып эшләгәндә дә үзенә карата кырын карашны һәрдаим тоеп яшәде ул.

- Бу дөньяда күрмәгәнем калмагандыр инде,- ди Ольга Игнатьевна һәм кабат үткәннәргә әйләнеп кайта. - Бер бәхетсезгә гел бәхетсез булырга язган күрәмсең, бер генә көн дә тулы бәхетле булып яшәгәнем булмады бит минем.

Әйе, башта йорт - җирсез, атасыз итә аны язмыш. Гаилә бәхете дә озакка бармый Ольганың. Ирен башкалар яр итә. Икенче улы Олег кызамыктан үлгәч энесе Алексей янына Черемховога китеп тә эзләп карый хатын бәхетне. Хезмәтеннән таба ул аны. Шахтада эшләгәндә читтә, үткәне, «кулак» сүзенә бөтенләй битараф була ул: хезмәте хөрмәт китерә аңа. Туган якларын сагынып Норлатка кайткач та юанычын хезмәттә таба - 547 нче ПМКга эшкә урнаша. Фатирны да шуннан ала. Әмма бәхетсезлек еллар узгач янә «табып» алды аны: өченче улы Валера өйләнергә дип канатланып йөргән көннәренең берсенд
суга батып үлә.

Я хода, бирсә дә бирә ик
бит кайгыны адәм башын
Исәрләнергә җитешеп та
тыша ана йөрәге. Әмм
яшәргә кирәк: карт әни
исән, аны карыйсы бар, д
тынычлана Ольга түти.

... Әтисен гомер буе саг
нып яшәде Ольга. Башта ка
тыр дип көтте, берәүнең а
сугышта күрдем дик
өметләндерде, икенчес
нең... Үзенең әтисенә охша
тырышлыгы, үҗәтлеге өм
тен сүндермәде. Кайда гы
эшләсә дә, сынатмады. К
ше арасында булырмын д
хәтта пенсиягә чыккач
эшләде. Юмартлыгы да ата
анасыннан килде бугай: к
ше яратты, гомер буе изг
лектә, игелектә булды күңел
Туксанның шактый өске ягы
җитеп үлгән әнисен дә үз н
гезеннән, зурлап озатты
соңгы юлга. Ә этисе алдын
гомер буе бурычлы санад
үзен. Ике еллап элек нәкъ ме
шул бурычны үтәү максаты
нан ул район эчке эшләр бүл
генә килеп чыга. Бәхетенә ка
шыдыр инде, юлында бул
начальнигының ул вакытта
урынбасары Г.Миннегали
очрый. Архивка запрос яса
га да ул булыша. Ә аннан хәб
килә: Петров Игнатий Петр
вич 1937 нче елда Бөгел
төрмәсендә атылган. Ачы бу
са да хакыйкать иде бу. Ка
чык чиркәүгә барып, бөтен р
туалларны да үтәде. Догал
рында үз хәләл көче бел
яшәп тә шуның рәхәтен тат
алмаган, имин көнгә туенм
ган һәм фани дөньядан яш
ли, ирексез китәргә мәҗб
булган этисе рухына тын
лык сорый.

Р.ГИНЯЕ

Язгыны көздән кайгырт

Бөртекле сабан культуралары орлыкларының сыйфаты турында 1997 елның 10 ноябренә мәгълүматлар.

Хуҗалыклар исемнәре	планга карата тикшерелгән	шулардан			кондициясез
		I кл.	II кл.	III кл	
Хафизов исем.	100	94	6	--	--
«Заветы Ильича»	100	92	8	--	--
Мичурин исем.	100	89	11	--	--
Кузнецов исем.	100	88	12	--	--
«Рассвет»	100	85	15	--	--
«Алга»	100	83	17	--	--
«Киекле»	100	81	19	--	--
«Дуслык»	100	80	20	--	--
«Игенче»	100	72	21	4	3
«Чирмешән»	100	64	23	11	2
«Заря»	100	59	26	15	--
«Таң»	100	59	23	--	18
«Татарстан»	100	56	44	--	--
«Родина»	100	54	5	18	23
«Якты Күл»	100	34	59	7	--
«Кондырча»	100	32	7	22	39
«Әлмәт»	100	28	72	--	--
«Үрнәк»	100	8	33	50	9
«Төрнәс»	100	2	41	12	45
«Комбайн»	100	--	68	32	--
Шикәр заводы ярд.хуҗ.	100	--	11	28	61
М.Җәлил исем.	87	59	5	19	17
РСУ ярд. хуҗ.	79	23	61	16	--
«Беренче май»	73	84	16	--	--
«Агрохимсервис» ярд. хуҗ.	61	--	40	--	60
МСО ярд. хуҗ.	59	--	59	--	41
Синдряков исем.	56	77	23	--	--
«40 лет Победы»	51	--	43	57	--
Нефтебаза ярд.хуҗ.	36	--	73	27	--
«Лесная поляна»	100	--	--	--	100
Сөт май комбинаты ярд.хуҗ.	--	--	--	--	--
Район буенча	**100**	**51**	**28**	**10**	**11**

1997 елның 10 нчы ноябрь мәгълүматларына караганда, район хуҗалыкларында 1998 нче язгы уңыш астына пландагы 113200 центнер урынына бөртекле культураларның төп фондына 118668 центнер сабан орлыгы салынды, шул исәптән 64,4 мең центнеры сабан бодае, 12,9 мең центнер арпа, 12,7 мең центнер солы, 20,5 мең центнер борчак, 2,9 мең центнер вика.

Уҗым культураларын кире чәчү ихтималы килеп туса дип, тиешле күләмдә - ул 28,8 мең центнер страховой фондка орлыклар салынды.

Елның елында уңышның нигезе үзвакытында һәм сыйфатлы итеп әзерләнгән орлыклар булуын яхшы аңлап шактый хуҗалык җитәкчеләре һәм белгечләре бу мәсьәләне игътибар үзәгеннән чыгармадылар. Мисал өчен Хафизов исемендәге, Мичурин исемендәге, Кузнецов исемендәге, «Рассвет», «Киекле», «Алга», «Заветы Ильича» һәм тагын кайбер башка КХАларда махсус звенолар оештырылды, җаваплы кешеләр беркетелде, алар алдына конкрет бурычлар куелды, матди кызыксындыру чаралары булдырылды. Шуңа күрә дә әлеге хуҗалыкларда урып - җыю эшләре белән берлектә киләсе елгы уңыш нигезенә бөртекле сабан культуралары орлыклары әзерләү дә гөрләп барды. Хәер, шул ук хуҗалыкларда быелгы урып - җыю күрсәткечләре буенча уңышның чагыштырмача югары булуы да орлык әзерләүгә электән үк игътибар бирелгәнлегe турында сөйли.

	I кл. (процентларда)	II кл.	III кл.	кондициясез
сабан бодае	69	11	9	11
арпа	25	41	30	4
солы	21	63	9	6
борчак	30	52	18	--
вика	89	11	--	--

Дәүләт орлык инспекциясенең 1997 елның 10 ноябрендәге мәгълүматларына караганда орлыкларның 51 проценты чәчү стандартының I классын таләпләренең җавап би
28 проценты - икенче һәм 10сы - өченче кл
слы орлыклар. Һәр культураны аерып ка
ганда, ул өстәге таблицадагы саннарда ча
ла.

Кузнецов исемендәге, «Алга», «Әлмәт», «
ренче май», «Заря», «Сөлчә», Мичурин и
мендәге КХАларда үзләрендә үстерел
уңыштан гына орлык алу белән чикләнм
югары уңышлы культураларның югары р
родукцияле орлыкларын читтән дә кай
ттылар. Ә менә МСО ярдәмче хуҗалыгы
үзләрендәге уңыштан да тиешле дәрәҗ
орлык алып кала алмадылар. Планда кар
ган 4980 центнер урынына төп фондка бар
гы 3323 центнер гына орлык салынды. С
ховой фондка 1200 центнер орлык салыны
тиеш булса, анда хәзер бер центнер да ор
юк. Күчү фондында да шул ук хәл. Салы
орлыкларның 59 процентының гына сыйф
лары тикшерелде, шуларның 41е чиста
ягыннан кондициясез. Бу мөһим эшкә
дый салкын караш сакланып килгән очра
орлыкларның бүгенге көндә саклану т
шын исәпкә алганда кондициясез орлык
ның процент исәбе артачагы көн к
ачык.

Шулай ук «Правда», «Лесная поляна», «И
кино», «40 лет Победы», Синдряков исемен
һәм тагын кайбер хуҗалыкларда бу мәсьә
җитешсезлекләр шактый.

Кыскасы, бөртекле сабан культуралары
орлыкларын тиешле кондициягә китерү
байтак эш башкарырга кирәк әле. Хуҗ
җитәкчеләренә һәм белгечләргә орлыкл
чәчү стандартының I - II класслы рәве
китерү өчен аерым игътибар белән э
мөһим.

Язгы кыр эшләренә кадәр әле вакыт
да, орлык әзерләүгә санаулы көннәр ген
лып бара, шул көннәрдә орлык әзерләү
барлык чараларны да күрергә тырышыг

Н.МУ

авыл хуҗалыгы һәм азык - төлек идарә
игенчелек бүлеге начальнигы.

СӘЛАМ ӘТЛЕК

№3

Табиб киңәше

ВИРУСЛЫ ГЕПАТИТ

Вируслы гепатит - сары авыруы белән авыру безнең илдә һаман да югары дәрәҗәдә булып кала бирә. Урта Азия республикаларында бу чирнең күрсәткечләре аеруча зур, нормадан 3 - 4 тапкырга артып китәләр. Безнең районда да авыру очраклары бар. Быел Гәйтән, Тимерлек авылларында 21 вируслы гепатит белән зарарланучы теркәлде, шуларның 10сы мәктәп укучылары. Берәр очрак булган урыннар да бар, мәсәлән, Биляр Озеро, Илюткино авыллары, шәһәрнең 4 нче мәктәбе. Киң таралган А вируслы гепатиты белән чирләүнең төп сәбәбе булып инфекциянең авызга эләгүе исәпләнә. Бу эчә торган суның, әйләнә - тирә мохитнең пычрануыннан, су белән тәэмин итү, канализация һәм торак пунктларда санитар чистарту тиешле дәрәҗәдә башкарылмавыннан да килеп чыгарга мөмкин. Мәктәпләрдә шәхси гигиена таләпләрен үтәү өчен шартлар юк, мәктәпкәчә учреждениеләрдә зур тыгызлык, урамнарда колонкалар, коеларның төзексезлеге - болар һәммәсе инфекция таралуга сәбәпче булалар.

Авыру тышкы тирәлектә озак саклана торган вирустан туа. Суүткәргеч трассасын хлорлаганда биредә 20 - 30 минуттан һәлак була, суны кайнатканда ул үлми, бары тик хәлсезләнә генә.

Вируслы гепатит инфекциясе үзен сау - сәламәт дип йөргән кешеләргә авыру кешедән иярә. Ул төрлечә бара, сары формасында да һәм аннан башка да. Симптомнарсыз үткәндә ул иң куркыныч төс ала, чөнки авырулар инфекция чыганагы булып йөрүләрен үзләре дә сизмиләр. Ә сары формасында авыручылар сары төс чыкканчыга кадәр йогышлы, ә аннан соң йогышлылык кими төшә. Эчә торган суның һәм азык - төлек продуктларының пычрануы еш кына гепатитның ачыкланмаган формасы белән чирле кешеләрдән килеп чыга да.

Вируслы гепатит белән авыручыларның яше чикләнмәгән, шулай да нигездә балалар авырый. Сәбәбе - аларның үзара тыгыз бәйләнештә булуында.

Гепатит авыруы июль - август айларында башлана һәм октябрь - ноябрь айларына кадәр дәвам итә, башка чорда ул бик аз санда.

Аңардан ничек сакланырга соң? Башлыча санитар - гигиена таләпләрен үтәү, шуның белән йогышлы чир иярү чылбырын өзү, ягъни авырулар янында сак булу, пычранган азык - төлектән файдаланмау зарури. Халыкны сыйфатлы су һәм азык - төлек белән тәэмин итү, шәхси гигиена таләпләрен үтәү дә мөһим.

Авыру ничек бара соң, сарыны китереп чыгара торган алдагы симптомнар нинди? Вирус белән зарарлану һәм беренче симптомнар барлыкка килүнең арасы 7 көннән алып 45 көнгә кадәр. Авыру кискен башлана, тән температурасы күтәрелә, өшетә, баш авырта, хәлсезлек, аппетит югалуы, косасы килү, эч авырту, уң як кабыргалар астында авырлык, эч кату яки китү күзәтелә. Бу периодта бавыр зурая, ул 5 - 7 көнгә бара, ахырда сидек сыра төсен ала. Бер үк вакытта тизәк тә төссезләнә, күз агы саргая һәм бу авыруның сары стадиясенә күчүен характерлый. Нәкъ шул вакытта еш кына авыру шифаханәгә мөрәҗәгать итә. Бу чорда авыруның хәле уңайлангандай була, ләкин ул чирнең үтүе хакында сөйләми. Шулай 12 - 20 көн үтә, барысы да яхшы булганда бер айдан соң авыру савыга. Бик сирәк очракта аның хроник формага күчүе күзәтелә. А вируслы гепатит белән зарарланучылар һәммәсе дә инфекцион шифаханәләрдә һәм бүлекләрдә дәваланырга тиеш. Тулысынча сәламәтләнү стационардан чыккач 1,5 - 2 айдан соң гына килә. Гепатит кичерүчеләр 6 ай агымында дәвалаучы табиб күзәтүе астында булалар, алар ай саен тикшерүгә килеп торырга тиешләр. Шулай ук авыр физик эштән, командировкалардан, агулы химикатлар белән бәйле эштән, ә укучылар спорт белән шөгыльләнүдән азат ителергә тиешләр. Предприятие җитәкчеләренең аларга аерым игътибар күрсәтүе, сәламәтләнеп 6 ай үткәннән соң аларга курорт шартларында дәвалануны тәкъдим итү зарур.

И.ТАҺИРОВ,
район үзәк шифаханәсенең инфекция бүлеге мөдире.

ФИЗЗАЛ ДА, ТРЕНАЖЕР ДА...

«Татнефть - Норлатнефтеразведка» ОООсы санаторий - профилакторие дәвалау корпусының яңа янкормасындагы физиотерапия залы бу көннәрдә үзенең ишекләрен ачачак.Ун кушеткага исәпләнгән бу залда дәваланучылар,шулай ук медицина персоналының нормаль хезмәте өчен бөтен шартлар да тудырылган.

Тренажер залы хезмәтенә мөрәҗәгать итүчеләр дә хәзер аның эшеннән канәгать калырлар.Яңа гына кайтарылган «Тунтури» һәм «Кетлер» фирмасы спорт тренажерларында шөгыльләнү сәламәтлекне ныгыту өчен менә дигән чара.Шул уңайдан янәшәдә үк эшли башлаган шифалы чәй эчү бүлмәсенә кереп,файдалы үләннәр төнәтмәсен дә эчеп чыксаң,үзеңне һичшиксез яшәреп киткәндәй хис итәсең.

Гомумән,бер тапкыр нефтьчеләр санаториенда ял итеп дәваланган кешеләр бирегә тагын да килү теләге белән китәләр моннан.Ләм белән дәвалау,төрле душлар,сәламәтләндерү ванналары,массаж,уңайлыклы ял бүлмәләре,заманаларның авыр булуына да карамастан әйбәт тукланy оештырылу...Шуңа да күпләр,аеруча нефтьчеләр саулык эзләп еракка китмичә,үз профилакторийларында ял итү,дәвалануны кулай күрәләр.

СОРАГЫЗ? җавап бирәбез

Газета аша апама киңәш бирсәгез иде. Аның куллары һәм аяклары ярылып эчкә керә. Аягына полиэтилен капчыклар киеп йөри: Полиэтилен капчык үзе үк аякны бетерә бит. Шул ярылып кергән җирләре кып - кызыл. Шул яраларны ничегрәк бетереп була икән?

* Мондый авыру белән интегүчеләргә атнага 1 - 2 тапкыр чәй содасы һәм нашатырь спирты кушылган кайнар ваннага аякларын тыгып торырга кирәк. 1 литр суга 1 аш кашыгы сода һәм шул ук микъдарда нашатырь спирты алына. Сөял сыман каты урыннарга салицил мае сөртергә һәм, ялтыравыклы кәгазь (вощанка - балавызлы кәгазь) белән төреп, төнгелеккә бинт белән урап куярга кирәк. Табан ярылса, 1 литр суга бер чәй кашыгы сода салып, һәркөнне аякны җылы ваннада тотарга һәм сыек кына марганцовка эремәсендә юып алырга киңәш ителә. Соңыннан синтомицин мае сөртеп урап кую да файдалы.

Аяк табаннары ярылмасын өчен һәр кичне ятар алдыннан җылымса су белән юу һәм крем сөртү зарур.

Куллар ярылса, даруханәләрдән кремнар сатып алыгыз, шулар белән сылагыз.

Минем кызым 12 яшьтән бирле йоклаганда төн буе тешен шыгырдатып чыга. Тыныч йоклый алмый. Ул нинди авыру икән? Табибларга да күрсәтеп карадым, алар анык кына әйтә алмадылар. Балам өчен борчылам, киңәш бирүегезне сорыйм.

Балагыз тешләрен шыгырдатып йокласа, мөгаен, аңарда острица (бабасыр), аскаридалар бардыр. Сезгә аны янә табибларга алып барырга кирәк. Аңардан 7 көн дәвамында анализ (соскоб) алырлар, анализлардан соң тиешле даруларын билгеләрләр.

* Эчтә бабасыр булганда бер баш сарымсакны, әрчеп, 1 стакан җылы суда 4 - 5 сәгать төнәткәннән соң, шул ук су белән клизма ясарга кирәк.

* Яшел элпәсе белән бергә кабак төше ашау да файдалы.

* Әстерхан чикләвеген күп итеп бал белән ашаган очракта да яссы, озын кортларны чыгарырга була. Әмма бу вакытта эчне катырмасын өчен эч йомшарткыч ризыклар ашарга кирәк.

* 16 грамм яшь абага үләнен 250 мл. кайнар суда бер сәгать төнәтеп, баллы су белән эчкәндә дә бабасырдан котылып була. Тик бу йөкле хатыннарга ярамый.

(«Юлдаш»тан).

Шифасын күрегез!

Чәй яратучыларга иң яхшы чәйләр

Һинд чәе (фил рәсеме төшкән). Мәскәү чәй фабрикасы чыгара. 125 граммлы капта. Яфрак чәй. Хуш исле, тәмле. 8 баллы шкала буенча бу чәй 7 балл алган. Составында 14,7 процент тинин, 2,6 процент кофеин бар.

СПЕЦИАЛ. АССАМ ТЕА фирмасы чыгара. 100 граммлы капта. Хуш исле. Исе тәмле. Эре яфраклы. 13,6 процент тинин, 2,9 процент кофеин бар.

ДИЛМАҺ. Чыгаручысы - МИФ Гроуп Дилмаһ ЛТД. 125 граммлы капта. Хуш исле, үзенчәлекле тәме бар, күңелне күтәрә. Эре яфраклы чәй. Составында 11,6 процент тинин, 2,6 процент кофеин бар. 7 балл белән бәяләнә.

Чәй алырга теләсәгез, кибетләрдән шушы чәйне сорагыз.

* Чәй алганда шуңа игътибар итегез: капта чәй фольга катламы эчендә булырга тиеш. Әгәр чәй гади кәгазьдә яисә полиэтиленга төрелгән булса - алмагыз, бу - әйбәт чәй түгел.

* Бөртекле чәй яхшымы, яфраклымы?

Хикмәт чәй әзерләү технологиясендә генә. «Яфраклысы» - хуш исле, тәмле чәй, ләкин чыгуы көчле түгел. Бөртекле чәй - куе чыга, ләкин хуш исе азрак.

(«Шәһри Казан»нан).

Башта күпме чәч барын беләсезме?

Бу чәчнең төсеннән тора. Җирәннәрнең башында 9 мең чәч бар, ә ак чәчлеләрнең - 140 мең. Бер чәч 2 - 3 ай яши, аннан соң аны үсеп җиткән икенче чәч алыштыра. Бик куе чәчле кешеләрнең көненә 70 - 100 бөртек чәче коелырга мөмкин - бу нормаль күренеш.

Әгәр дә чәч бик нык коелса, табибка мөрәҗәгать итегез.

Әгәр дә чәчләр бик тиз һәм күп коелса моңа салкын тию яки ялкынсынган чәч тамырлары сәбәпче булырга мөмкин.

Чәч коелмасын өчен аларны сакларга һәм ныгытырга кирәк. Кыш көне яланбаш йөрү һәм юеш чәч белән урамга чыгу зарарлы. Чәчне теләсә нинди шампунь белән түгел, ә сезнең чәчкә яраклы витаминлы шампунь белән генә юарга кирәк.

Чәчне юганнан соң, аны яхшылап чайкарга кирәк. Юеш чәчне кайнар һава белән дә киптерергә ярамый.

Газета укучы мәсьәлә күтәрә

Мунча да бар, моң - зар да бетми

Норлатта берничә мунча бар, әмма моның иркенлеге бик сизелми: берсе эшли башласа икенчесе ремонтка туктый, анысы ачылса өченчесендә су булмый. Соңгы вакытта нефтьчеләр бистәсендәге мунчада су мәсьәләсенең катлаулыгы сизелә иде, хәзер исә мунчаны бөтенләй ремонтка яптылар һәм анда эш бик озакка барыр төсле. Өч микрорайон халкы шәһәр үзәгенә я тимер юл мунчасына йөрергә мәҗбүр хәзер. Тик аларның берсе атнаның баштагы ике, тимер юлдагысы өч көнендә рәттән ял итә икән. Сүз дә юк, мунчачыларга да ял кирәк. Тик менә берничә мунча булгач, аларның ял көннәрен көйләп, халыкка уңайлырак иттереп эшләтеп булмый микәнни соң. Халыкка хезмәт күрсәтү белән бәйле андый объектларда әле хәтта күчерелмә график кертелгәндә дә начар булмас иде.

Мунчада юынырга тилмерүчеләр исеменнән Х.НӘБИУЛЛИН.

Норлат шәһәре.

Котлауларга

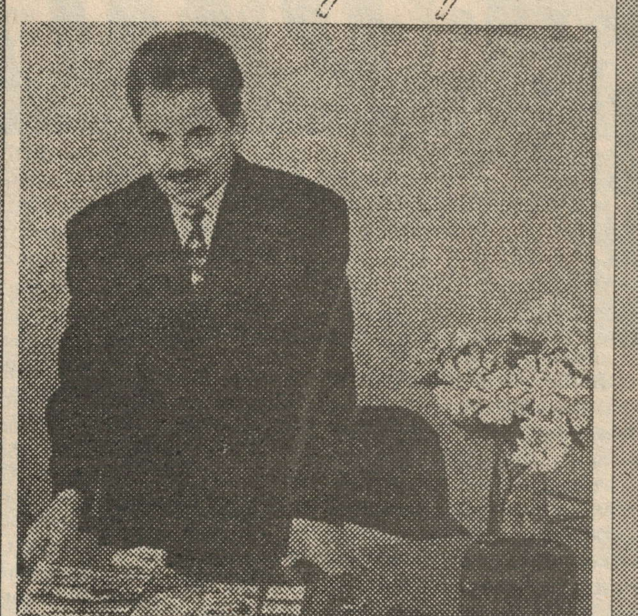

кушылабыз

Быел көз «Чаян» журналының баш мөхәррире Рәшит Карип улы Зәкиевка 60 яшь тулды. Күпсанлы котлаулар арасында ул безнең тыйнак телеграммабызга да игътибар бирми калмагандыр, чөнки иҗатының ныгыган, кызыклы чоры дип ул нәкъ менә безнең «Дуслык»та эшләгән елларын санавын үзе үк әйткән иде. 1962 - 70 елларда безнең район газетасында бүлек мөдире, мөхәррир урынбасары булып эшләгән Р.Зәкиев бирёдән үзенә ныклы иҗади багаж гына алып китмәгән, үзе турында еш сагынып телгә алырлык җылы хатирәләр дә калдырган. Норлат кызлары Миләүшә белән Карлыгачның туган җире дә. Шуңа норлатлылар сәламе һәм котлавы юбилярга яшьлек елларын хәтерендә булса да бер урап килергә булышмый калмагандыр...

Рәсемдә: Р.К.ЗӘКИЕВ.

Ваемсызлык нәтиҗәсе

Агымдагы елның 10 аенда районда 60 янгын очрагы булды, шуларда 5 кеше һәлак булды. 1997 елның 31 октябрендә иртәнге 4 нче яртыда район янгын частенә Яңа Тумбада торак йорт яна дигән хәбәр килә. Ямкиннар өендә бергәләшеп эчү мәҗлесе шулай фаҗигале тәмамлана. Ут йортны тулаем юк итеп ике кешенең - Г.Г.Хәсәнова һәм В.В.Якунькинаның гомерләрен дә өзә. Әлеге янгын буенча тикшерү алып барыла.

Мәгълүм булганча, утка карата ваемсыз караш, балаларның шырпы белән уйнавы, электр җайланмаларын эксплуатацияләү кагыйдәләрен бозу, төтен тарткычларның төзексезлеге янгыннар китереп чыгарырга, зур матди чыгымнар тудырырга, кеше үлеменә китерергә мөмкин. Ут нинди генә сәбәп белән чыкмасын - ул һәрвакыт ваемсызлык, кешеләрнең җинаятьчел җавапсызлыгы аркасында чыга. Янгын куркынычсызлыгы чаралары турында киң күләмдә аңлатуга карамастан, байтак кешедә аның турында мәгълүмат юк дияргә мөмкин һәм шуңа ул кагыйдәләрне үтәмиләр дә. Хәзер суытты. Электр җылыткыч приборлары белән бик сак булыгыз, тәмәкегезне сүндермичә калдырмагыз.

Шуны истә тотыгыз! Янгын үзалдына гына килеп чыкмый. Йортыгызда янгын чыгу - чыкмавы сезгә бәйләнгән.

Н.ХӘМИДУЛЛИН,

ИГПНның Октябрь янгын часте инспекторы.

Котлыйбыз

Норлат шәһәрендә яшәүче **Резидә Бакированы**, Берлек авылында яшәүче **Рәшит Исхаковны** 30 яшь тулган көннәре белән тәбрик итәбез.

Аларга озын гомер, эшләрендә уңышлар һәм дә гаилә шатлыгы теләп калабыз.

Тигез гомер насыйп булсын сезгә
Гел атлагыз бергә янәшә.
Сау - сәламәт, игелектә булып
Яшәсәгез иде гомергә.

Изге теләкләр белән әниегез, абыегыз гаиләсе, тормыш иптәшләрегез.

Белдерүләр

САТАБЫЗ

1981 нче елгы ВАЗ - 2106 һәм 1993 нче елгы УРАЛ, кыйммәт түгел. Адрес: К.Маркс проспекты, 1 - 31.

***

1996 нчы елгы ВАЗ - 2106. Адрес: 60 лет Октября ур., 2 - 2, тел.: 5 - 13 - 60, 17 сәг.тән соң.

***

Кибет - вагон, 1991 нче елгы әйбәт хәлдәге ГАЗ - 53, эретеп - ябыштыру агрегаты, шикәргә бартер мөмкин. Адрес: Самара өлкәсе, Кошки авылы «Автозапчасти» кибете, тел.: 2 - 14 - 99.

***

1988 нче елгы ВАЗ - 2109 һәм чистарту корылмалары районында гараж. Адрес: Гыйматдинов ур., 51 - 10.

***

Ашыгыч рәвештә шикәрчеләр бистәсендә коттедж, газ белән җылытыла, барлык уңайлыклары, гаражы, мунчасы бар. Кыйммәт түгел.

Адрес: 2 нче Дачная ур., 16.

***

«Нива - 2121». Чулпан авылында тел.: 3 - 82 - 26.

***

1997 нче елгы, уңайлыклы яңа «Волга» ГАЗ - 3102, соры төстә, 5 ле тизлек күчерү тартмасы, Чайковский күпере, анатомик утыргычлары, 15 дюймлы дискалар, көйләнгән стереосистемасы бар, 73 млн. сум. Тел.: 5 - 19 - 44.

***

Фундаменты белән участок. Көнчыгыш микрорайонында Нәҗипкә мөрәҗәгать итәргә, тел.: 5 - 16 - 25.

***

Т - 40М тракторы сатыла яки әрҗәле УАЗ я «Жигули» машиналарына алмаштырыла. Адрес: Яңа Тумба авылы, Домогиров, тел.: 3 - 32 - 46.

ТӨРЛЕСЕННӘН

Кара төстәге үгез югалды, ак таплары бар. Белүчеләрнең Чуваш Мәнҗесе авылында Имуковларга хәбәр итүен сорыйбыз.

***

Декабристлар урамында 57 нче йорт ике бүлмәле фатирга алмаштырыла. Йорт яны корылмалары да бар.

***

«Норлат - Октябрь сәүдә базасы» АҖсенә ашыгыч рәвештә газ рәвешле ягулыкта эшләүче пар казаннарына оператор кирәк. Тел.: 5 - 43 - 50.

«Бытовик» кибетендә («Надежда» ДПсе) барлык автомобильләр һәм тракторларга запас частьләр сату бүлеге ачылды. Физик һәм юридик затлардан реализацияләргә запас частьләр, кулдан түләп барлык автомобильләргә авторезина алабыз.

«Иверия» кибетендә (Гыйматдинов урамында) яңа промышленность товарлары бүлеге ачылды. Зур ассортиментта балалар уенчыклары, парфюмерия һәм хуҗалык товарлары сатыла. Бәяләре базар бәясеннән арзан.

• Киңәш

Мастопатия булганда

Массаж яхшы нәтиҗә бирә. Уч төбенә сыргаиак мае сылап җылы кул белән шештирәсен сәгать йөреше уңаена ярымтүгәрәк хәрәкәт белән 10 - 15 минут массаж ясарга. Массаж сызыклары култык астына таба чыгарга тиеш. Аннары шул ук хәрәкәтләрне капма - каршы юнәлештә ясарга. Массаж көнгә ике - өч тапкыр ясала.

Эрозиядән, цистит, простатит авыруларыннан тома балавыз (прополис) белән парлану яхшы нәтиҗә бирә. Баланың төнге чүлмәгенә тән пешмәслек итеп кайнар су салырга, аңа бер - ике борчак хәтле тома балавыз кисәге салырга. Шуның пары өстендә 10 - 15 минут утырырга. Дәвалану курсы: башта бер атна буе көн аралаш; аннары бер атна ял; аннары өч атна буе көн аралаш; аннары бер атна ял; аннары тагын өч атна буе көн аралаш.

Игелеккә урын бар

Финанс кытлыгы нәтиҗәсендә тормышларыбыз кыенлашып китсә дә, күңелләре катмаган игелекле кешеләр бар икән әле. Сүз авылдашларыбыз - Яр Чаллыда яшәүче Марат һәм Гомәр Гайнуллиннар турында бара. Бертуган Гайнуллиннар моннан берничә еллар элек Колбай Мораса авылында мәчетне яңарту эшендә башлап йөрүчеләрдән булсалар, соңрак авылны укымышлы муллалы итүдә зур ярдәм күрсәттеләр. Инде менә янә бер зур игелек кылдылар. Авылда хезмәт хакы бирүдә зур тоткарлык булу сәбәпле, мәктәп балаларының тормышын бәхетсезлек очрагыннан страховать итү бик кыен хәлдә тора иде. Һәр ата - ана баласының сәламәт булуын теләсә дә, әлеге дә баягы шул акчасызлык чабудан тарта иде шул. Страховой агент Г.Кыямова ярдәм сорап Гайнуллиннарга мөрәҗәгать итәргә булды. Авылдашларыбыз ярдәмнән баш тартмадылар. Алар тырышлыгы белән, 1997 - 98 уку елына Колбай Мораса урта һәм Көрнәле Әмзә башлангыч мәктәпләре укучыларын (алар 140лап җыела) бер елга бәхетсезлек очракларыннан ирекле страховать итү мөмкин булды, балалар кулына шул хакта квитанцияләр тапшырылды.

Күрәсез, игелеккә һәркайчан урын бар икән! Рәхмәт сезгә, авылдашлар!

К.КЫЯМОВ,

хәбәрче.

Колбай Мораса авылы.

ХӘРБИ ХЕЗМӘТКӘ ЧАКЫРЫЛГАН ҺӘР АЛТЫНЧЫ ЕГЕТ - ДИСТРОФИК

Октябрь - егетләрне армиягә алу ае. Приморье крае хәрби комиссариатлары быел армиядә хезмәт итәргә яшьләр табып булмас, ахры, дип борчыла. Узган елгы армиягә чакыру кампаниясе нәтиҗәләре күрсәткәнчә, егетләрнең 40 проценты физик яктан, 28 проценты акыл ягыннан җитлекмәгән, 27 процентының урта белеме дә юк. 11 процент призывникларның белеме башлангыч кына. Сифилис белән авыручылар саны да елдан - ел арта бара. Егетләрнең күбесе авыру икәнен комиссия үткәндә генә белә. Аларның алтыдан бер өлеше - дистрофиклар, ягъни ачлы - туклы яшәгән, үтә ябык егетләр.

Скиф гүзәле Ленин янына китә

Археологлар Алтайда скиф заманнарыннан калган курган казыганнар. Анда мәңгелек бозлыкта аксөяк нәселеннән булган бер хатын - кыз кабере табыла. Белгечләр исәбенчә, ул моннан 2,5 мең еллар элек яшәгән. Хатынның зиннәтле киемнәре, алка, йөзек, муенсалары һәм хәтта татуировка бизәге төшерелгән тәне дә бик яхшы сакланган. Мумия хәзер суыткычта тотыла. Аны Ленинны мавзолейда бальзамлап торучы галимнәр карамагына - Мәскәүгә җибәрергә карар кылынган. Скиф гүзәле, димәк, Ленин бабай белән күрешәчәк, ә мумиясен саклау йөз миллион сумнарга төшә икән.

(«Мәдәни җомга»дан).

Идел Буе региональ наркология үзәге

Алкогольгә бәйлелектән һәм тәмәке тартудан бер сеансга кодлаштыру. ***Табиб М.Б.Багрянцев.***

Бездә генә!

Тулы анонимлык. Индивидуаль якын килү. Дәвалау барышында пациентның туганнарына да катнашырга рөхсәт ителә. Белешмә бирелә. Консультация, әңгәмә, кодлаштырудан соң күзәтү һәм ярдәм - бушлай!

Язылу һәм әңгәмә дәвалау көнне, җомга көне 21ноябрьдә көндезге сәгать 2дә район мәдәният йорты бинасында уздырыла.

РФ Сәламәтлек саклау министрлыгыннан 1995 елның 16 гыйнварында бирелгән № 00164 - 30 лицензия.

БАШ МӨХӘРРИР **Р.Ф.ҖАМАЛИЕВ.**

МӨХӘРРИР **С.Н.ХӘЙРУЛЛИНА.**

Учредительләр: Октябрь район хакимияте һәм редакциянең хезмәт коллективы.

"Дуслык" район газетасы атнаның чәршәмбе, җомга, шимбә көннәрендә чыга, рус һәм чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

Безнең адрес: 423000, Татарстан Республикасы, Норлат шәһәре, Карл Маркс урамы,19.

Телефоннар: баш мөхәррир - 2-12-14, 2-22-81, мөхәррир һәм җаваплы сәркәтип - 2-18-67, авыл хуҗалыгы бүлеге - 2-22-51, Советлар, хатлар һәм җәмәгать оешмалары тормышы, чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-10-44, рус теленә тәрҗемә буенча мөхәррир - 2-14-16, бухгалтерия,реклама бүлеге, фотокорреспондент - 2-15-63.

Газета Татарстан Республикасының мәгълүмат һәм матбугат Министрлыгында 34 нче номерлы таныклык белән теркәлде.

Ульяновск өлкәсе матбугат һәм мәгълүмат идарәсенең Димитровград типографиясе. Офсет ысулы белән басылды. Күләме - 1 басма табак. Тираж 2338 данә.